

Știință și Tradiție : Perspective Transdisciplinare, deschideri către secolul XXI

*Paris, UNESCO, 2-6 Decembrie 1991. (Traducere : Mirella Țărmure
Vădean. Revizuire : Cristina Elena Popa Tache.)*

Participanții la Congresul „Știință și tradiție: perspective transdisciplinare, deschideri către secolul XXI” (Paris, UNESCO, 2-6 decembrie 1991), o etapă pregătitoare pentru activitățile transdisciplinare viitoare, au convenit în special asupra următoarelor puncte:

1

În prezent, asistăm la un declin al culturii. În moduri diferite, acesta afectează atât țările bogate, cât și pe cele sărace.

2

Unul dintre acești factori este credința în existența unei căi unice către adevăr și Realitate. În secolul nostru, această credință a dat naștere omnipotenței tehnostiinței: „tot ceea ce poate fi făcut va fi făcut”. Sămânța unui totalitarism global este astfel prezentă.

3

Paradoxal, una dintre revoluțiile conceptuale ale acestui secol a venit din partea științei. În special, fizica cuantică a spulberat vechea viziune asupra realității, cu conceptele sale clasice de continuitate, localizare și determinism, care încă domină în mare măsură gândirea politică și economică. Ea a scos la iveală o nouă logică, care este în multe privințe izomorfă cu vechile logici uitate. Un dialog vital între știință și tradiție poate începe acum, cu tot mai multă rigoare și profunzime, pentru a construi o nouă abordare științifică și culturală - transdisciplinaritatea.

4

Transdisciplinaritatea nu caută să construiască niciun fel de sincretism între știință și tradiție: metodologia științei moderne este radical diferită de practicile tradiției. Transdisciplinaritatea caută puncte de vedere pe care să le putem face interactive. Ea caută spații de gândire cărora să le pună în valoare unitatea, respectându-le în același timp diferențele, în special datorită unei concepții reînnoite a Naturii.

5

O specializare din ce în ce mai delimitată a separat știința de cultură, separare care este semnul distinctiv al ceea ce a fost numit "modernitate" și care nu a făcut decât să concretizeze clivajul subiect-obiect care se află la originea științei moderne. Deși recunoaște importanța specializării, transdisciplinaritatea încearcă să o depășească, recompunând unitatea culturii și redescoperind sensul inerent al vieții.

6

Prin definiție, nu pot exista experți transdisciplinari, ci doar cercetători cu o atitudine transdisciplinară. Cercetările transdisciplinare nu pot decât să se bazeze pe diferitele activități ale artei, poeziei, filosofiei, gândirii simbolice, științei și tradiției, ele însele înțelese în multiplicitatea și diversitatea lor. Ele pot conduce la noi libertăți ale minții, datorită studiilor transistorice sau transreligioase, de exemplu, la noi concepte precum transnaționalitatea sau la noi practici transpolitice, inaugurând o educație și o ecologie transdisciplinare.

7

Provocarea transdisciplinarității este aceea de a genera o civilizație la scară planetară care, consolidată fiind printr-un dialog intercultural, se deschide în fața singularității fiecărui individ și în fața integralității ființei.

Comitetul de redacție

René Berger, Michel Cazenave, Roberto Juarroz, Lima de Freitas et Basarab Nicolescu